

Азмєєва С. Е., Мовчан Н. А.*

РОЛЬ ШКІЛЬНОГО МЕТОДИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВЧИТЕЛІВ У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГА

У статті схарактеризовано роль шкільного методичного об'єднання (ШМО) як засобу формування професійної компетентності вчителя в сучасній школі, розглянуто завдання його діяльності, з'ясовано проблеми, визначено нетрадиційні форми та методи роботи.

Організація діяльності шкільних методичних об'єднань набуває винятково важливого значення як один із основних напрямів систематичної роботи педагогічних працівників з підвищення кваліфікації в умовах реформування національної системи освіти в Україні. Головна її мета полягає в наданні допомоги педагогам в реалізації актуальних завдань розвитку, вдосконалення і підвищення їхньої професійної майстерності, рівня психологічної підготовки. Не менш актуальними залишаються проблеми активізації творчого потенціалу вчителів; формування здатності до швидкої адаптації в умовах, що постійно змінюються.

У сучасній науково-педагогічній літературі питання роботи ШМО досліджували Б. Дьяченко, Т. Сорочан, Б. Коротяєв, В. Курило, М. Зимня, В. Пуцов, С. Крисюк, Р. Джон та інші. На їх погляд, робота шкільних методичних об'єднань у сучасній школі – це цілісна система дій та заходів, метою якої є підвищення професійної компетентності та методичної майстерності вчителя, що, у свою чергу, спонукає кожного з них до роботи над удосконаленням свого фахового рівня; сприяє взаємному збагаченню членів педагогічного колективу творчими знахідками; дає можливість молодому вчителю вчитися педагогічній майстерності у старших і більш досвідчених колег; забезпечує підтримання в педагогічному колективі духу творчості, прагнення до пошуку.

Метою роботи є висвітлення ролі шкільних методичних об'єднань у творчому зростанні педагогів, їх можливості в роботі удосконалення майстерності вчителів, що повинно сприяти розвитку творчого потенціалу всього педагогічного колективу навчального закладу, досягненню позитивних результатів навчально-виховного процесу.

Одним із завдань роботи ШМО, як вважають В. Пуцов, С. Крисюк, є підвищення науково-методичного рівня вчителя: підготовка до засвоєння ним змісту нових програм і технологій їх реалізації; постійне ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик викладання; вивчення та втілення в шкільну практику перспективного педагогічного досвіду; творче використання перевірених рекомендацій: зба-

* © Азмєєва С. Е., Мовчан Н. А.

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

гачення новими, прогресивними, досконалими методами й засобами навчання; постійне вдосконалення навичок самостійної роботи вчителя; надання йому кваліфікаційної допомоги як у питаннях теорії, так і в практичній діяльності, підвищенні результативності педагогічної праці [2].

Свого часу К. Ушинський писав, що у вихованні все повинно ґрунтуватись на особистості вихователя, тому що вихована сила виливається тільки з живого джерела людської особистості. Ніякі статuti і програми, ніякий штучний організм закладу, як би хитро він не був придуманий, не зможе замінити особистості в справі виховання. Ці слова залишаються актуальними і нині, особливо в умовах переходу загальноосвітньої школи на новий зміст, структуру навчання. Тому основна роль учителя в умовах сьогодення – не лише дати певну суму знань учневі, а й навчити його вчитися, самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці, тобто формувати компетентності як загальну здатність, що ґрунтується на знаннях, досвіді та цінностях особистості. По-друге, учитель повинен бути готовим до сучасної ролі – формувати самодостатню особистість, конкурентоспроможного фахівця, застосовуючи нові освітні технології, зокрема інформаційно-комунікаційні [1].

Перехід до профільної школи висуває цілу низку вимог до педагога. Щоб відповідати їм, педагог сам повинен стати творцем, дослідником, новатором [3].

На формування якісно нової «Я-концепції» педагога спрямована вся система методичної роботи щодо підвищення його кваліфікації та розвитку професійної майстерності. На підставі цього можна визначити, що робота методичного об'єднання займає важливе місце в підвищенні професійної компетентності педагога, тому що саме під час його засідань кожний учитель набуває навичок самоаналізу своєї діяльності, що сприяє активізації й прискоренню процесу вдосконалення педагогічної майстерності. З цією метою ми використовуємо такі форми та методи науково-методичної роботи, а саме:

- засідання ШМО;
- ділові педагогічні ігри;
- лекції;
- консультації;
- доповіді;
- круглі столи;
- конференції;
- практичні заняття;
- мозкові штурми;
- тренінги;
- диспути;
- огляди та обговорення методичної літератури;
- участь у конкурсах;
- ярмарки педагогічних ідей.

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Основною метою діяльності методичного об'єднання є також залучення вчителів до інноваційної, пошукової діяльності, розвиток творчої ініціативи, виявлення й поширення найбільш ефективних форм та методів їхньої роботи. Тому завданнями науково-методичної роботи є й підвищення професійної майстерності кожного учителя; збагачення й розвиток творчого потенціалу педагогів; діагностика і визначення шляхів подолання труднощів в педагогічній діяльності; поглиблення методичної підготовки; активне впровадження інноваційних форм методичної роботи, досягнень і рекомендацій психолого-педагогічної науки; стимулювання ініціативи й творчості членів МО. Нами визначено наступні напрями методичної роботи, за якими повинні працювати об'єднання вчителів (рис. 1)

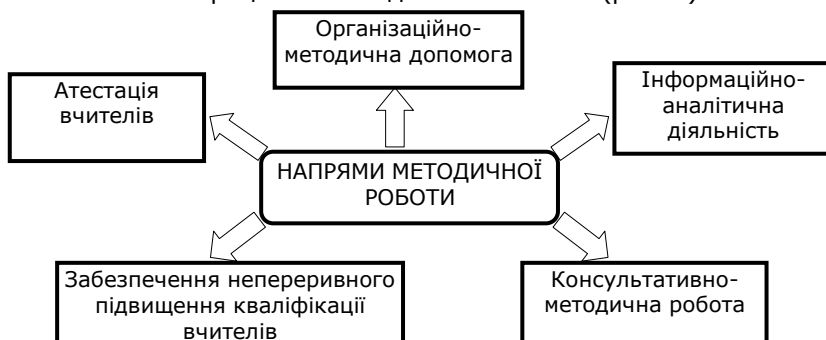

Рис. 1. Напрями методичної роботи

У системі методичної роботи ШМО, опрацьованої нами, приділяється увага забезпеченню безперервного підвищення кваліфікації вчителів (систематизація роботи з проходження вчителями курсів підвищення кваліфікації; упровадження в практику роботи вчителів досягнень сучасної педагогічної науки; організація тематичних занять, практикумів, лекцій; участь вчителів у конкурсах, оглядах, виставках, конференціях; активне здійснення зв'язків з інститутами післядипломної педагогічної освіти; стимулювання педагогічних досягнень вчителів) та атестація вчителів (організаційно-методична допомога вчителям, які проходять атестацію; складання індивідуальних планів підготовки до атестації з кожним вчителем; діагностика й експертиза педагогічної діяльності вчителів, які атестуються).

Велику увагу приділяємо плануванню роботи методичного об'єднання відповідно до поставленої мети та завдань. Тільки тоді методична робота спонукатиме вчителів до роботи над підвищенням свого фахового рівня, сприятиме збагаченню педагогічних колективів педагогічними знахідками, допомогатиме молодим учителям перейти майстерність у більш досвідчених колег. Але найбільших результатів можна домогтися у тому

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

випадку, якщо професійне самовдосконалення педагогів є свідомим, планомірним, охоплює всі сторони особистості й діяльності вчителя, націлене на досягнення якісних змін у діяльності вчителя та її результатах, а також стимулюється й одержує своєчасну підтримку і допомогу з боку колективу, методичної служби школи, а саме методичного об'єднання [2]. У кожного педагога з'являється можливість прогнозувати та моделювати особистий розвиток, забезпечуючи неперервне професійне зростання. Шляхом досконалої організації самоосвітньої діяльності постійно підвищується професійна майстерність учителя і, як наслідок, формується авторитет педагога серед учнів, батьків, колег. Як зазначає К. Роджерс, «Творчість – це виживання» [3], тільки таким чином творчо працюючий педагог сам створює свій особистий імідж.

Для поліпшення ефективності методичної освіти, глибшого знайомства з новітніми освітніми технологіями у Партизанській загальноосвітній школі та у спеціалізованій ЗОШ № 8 м. Нової Каховки широко практикуються засідання клубу педагогічної майстерності на тему «Реалізація змістових ліній Державного стандарту початкової, базової і повної загальної середньої освіти на уроках», де вчителі поділилися своїм досвідом; психолого-педагогічний семінар «Роль індивідуальної освітньої програми учнів у контексті профільного навчання», «Соціальне середовище розвитку обдарованості»; практикум із використання ТЗН «Інноваційні процеси в початковій школі як шлях до якісної освіти»; проблемний семінар-практикум «Усвідомлення цінності здоров'я як успішної самореалізації», «Соціалізація дітей молодшого шкільного віку»; педагогічні ради «Формування соціально-активної особистості учня в системі шкільної освіти», «Співпраця на уроках як умова самореалізації суб'єктів освітнього простору», «Соціальне виховання в процесі становлення особистості», «Школа і сім'я: консолідація зусиль»; педагогічний тренінг «Впровадження нововведень у педагогічній пресі» та інші заходи.

Як свідчать результати проведених заходів, зростає рівень педагогічної майстерності вчителів, активізуються форми методичної підготовки, поліпшується їхня теоретична підготовка. Окрім того, адміністрація школи постійно стимулює розробку педагогами власних і групових проєктів, мультимедійних презентацій, публікацій матеріалів з досвіду роботи.

Таким чином, основою змісту методичної роботи є об'єктивно необхідний обсяг знань та вмінь, що забезпечують якісне виконання педагогами посадових обов'язків, реалізації суспільного замовлення щодо якісної освіти неповнолітніх. Тому покликанням системи роботи ШМО є задоволення, в першу чергу, потреб розвитку навчального закладу згідно з вимогами сьогодення.

Література:

1. Зимняя М.А. Ключевые компетентности как результативно – целевая основа компетентностного подхода в образовании / М.А.Зимняя.- Исследователь.центр проблем качества подготовки специалистов, 2004.- 40с.
2. Організаційно-педагогічні основи методичної роботи: Навч.посібник // В.І. Пуцов, С.В. Крисяк та ін.. – К.: УІПКККО, 1995. – 180с.
3. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Джон Равен. – М.: Когито-Центр, 2002. – 134 с.

Баденко І. В.*

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ РОБОТИ
З ПЕДАГОГАМИ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

У статті представлені форми методичної роботи в педагогічному колективі, які сприяють підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників, формуванню педагогічного колективу.

Розвиток інноваційних процесів в освіті на сучасному етапі є об'єктивною закономірністю, що зумовлюється інтенсивним розвитком інформаційних технологій у всіх сферах людського буття. Оновлюється зміст філософії сучасної освіти, центром якої став загальнолюдський цілісний аспект, з'являється необхідність підвищення рівня активності й відповідальності педагога за власну професійну діяльність, спрямовану на формування творчої особистості вихованця. У зв'язку з цим надважливого значення набуває інноваційна діяльність педагога [1].

Допомогти педагогу оволодіти новим педагогічним мисленням, готовністю до вирішення складних завдань в системі освіти, до підвищення своєї педагогічної майстерності місія спеціально організованої методичної роботи. На думку Ш. Амонашвілі. «справжній майстер педагогічної справи повинен володіти методикою, технологією реалізації вихідної позиції в педагогічному процесі: постійно шукати шляхи більш повного, вдалого, глибинного, точного та, навіть, витонченого вирішення проблем навчання та виховання, організації життя дітей, проблем роботи з батьками і громадськістю. Цінність такого підходу в тому, що він забезпечує зворотній зв'язок, відвертий обмін думками, формує позитивні відносини між співробітниками».

Методична робота має бути максимально гнучкою, сприяти підвищенню інноваційного потенціалу педагогів та якості освітнього процесу. У традиційних формах методичних заходів головне місце відводиться доповідям, виступам, що втрачає свою актуальність через низьку ефективність. Розв'язання цієї проблеми можливе за умови нових підходів до організації методичної роботи в дошкільному навчальному закладі. і еди-

* © Баденко І. В.